

Nová Včelnice

Kraj: Jihočeský

Správní obvod: Jindřichův Hradec

Nadmořská výška: 507 m n. m.

Počet obyvatel: 2 211

Adresa URL: www.vcelnice.cz

Okres: Jindřichův Hradec

GPS souřadnice: 49.239351N, 15.072603E

První pís. zmínka: 1360 (663 let)

PSČ: 378 42

Historie obce Nová Včelnice

V údolí řeky Včelnice, která dostala své jméno podle knížecích včelích zahrad (od roku 1654 přejmenována na Nežárku), vznikla na přelomu 13. - 14. století tvrz a vesnice Včelnice. Toto území patřilo knížecí komoře. Držitelé tvrze a vsi byli "rytíři ze Včelnice". Z nejstarších se připomíná rytíř Svatomír - asi 1320, který sloužil dlouho ve službách a ve vojsku krále Jana Lucemburského. Po něm zůstala dcera Blaha, která se po jeho smrti stala držitelkou tvrze. Poté se střídali různí držitelé, z nichž nejdéle tu byli Vencelíkové z Vrchovišť 1467 - 1649. Roku 1649 koupil panství španělský šlechtic Bartoloměj Paradys de la Saga. Jeho manželka hraběnka Hypolity z Ladronu postavila za své zachránění při povodni kapli a roku 1662 do ní přenesla přesnou kopii zázračné sošky - černé Panny Marie z Alt Oetingenu a místo nazvala Nový Oetting. Její syn Bernard František postavil při této kapli 54 domků, které prodal řemeslníkům a vytvořil z již poutního místa základ řemeslnického, obchodního a průmyslového městečka Nový Oetting - Nový Etynk. Městečko se rychle rozrůstalo a tak již roku 1728 byl založen cechovní řád pro cechy truhlářský, ševcovský, krejčovský, kožešnický, ale především soukenický. Roku 1786 byl postaven kostel - Nanebevzetí Panny Marie - za stávající kaple, která byla v něm ponechána jako sakristie. Roku 1806 byla postavena fara. V roce 1701 byl na paměť nad vítězstvím nad morem, který Nový Etynk postihl, postaven Mariánský sloup. V roce 1790 bylo městečko povýšeno na městys Etynk Nový - Včelnice a udělen mu městský znak a pečetidlo. Od roku 1884 se Nový Etynk stal městem. V roce 1786 koupil včelnické panství JUDr. Josef Hilgartner, rytíř z Lilienbornu, postavil zámek do obdélníkového tvaru, zřídil znovu vyhořelý pivovar z roku 1601 a dostal povolení k založení první textilní továrny. Nový Etynk přerost přilehlou obec Včelnici nejen rozlohou a počtem obyvatel, ale i po stránce kulturní a společenské. Již roku 1789 byla zřízena obecná škola, od roku 1862 zde působil vzdělávací spolek Řemeslnická beseda, dále Štítný, Pošumavská jednota, roku 1900 hudební spolek a několik divadelních souborů. Hasičský sbor vznikl roku 1875, Sokol roku 1913, Jednota divadelních ochotníků roku 1921. V roce 1860 byla v Novém Etyнку založení první česká továrna na houně, haleny a koňské přikrývky. Další obživu pro obyvatelstvo poskytovala pletárna. Stavba úzkokolejné železnice Jindřichův Hradec - Obrataň v roce 1906 uspěla rozvoj průmyslu a spojila městečko s ostatním světem. Významnou osobností městečka byl JUDr. Jan Slavík, bojovník za všeobecné hlasovací právo, jemuž byla na jeho rodném domě v roce 1947 odhalena pamětní deska. Z dalších to byli básník J. Hrůša, spisovatelé J. R. Hradecký, František Pravda, Arnošt Kolář a členové Národního divadla a filmoví herci Rudolf Hrušínský a Luděk Munzar. V Nové Včelnici je barokní zámek a jako zajímavost je Šibený vrch, kde kdysi stávala šibenice. Na jeho horním konci je starý židovský hřbitov a asi 1 km za hřbitovem je kamenný kříž na památku

více než 1000 napoleonských vojáků, kteří zde zemřeli roku 1813. Dnes má obec 2500 obyvatel. Je tu textilní a strojírenský průmysl a středisko zemědělské výroby. Statut města byl ve třicátých letech změněn na městys Nový Etynk - Včelnice. Při sloučení obou obcí v jednu roku 1950 bylo provedeno odsouhlasení názvu na Novou Včelnici, ale statut městyse nebyl udělen. Po dlouholetém úsilí a žádostech o vrácení statutu města bylo konečně 1. června 1998 přání vyslyšeno, a tak od tohoto data je Nová Včelnice opět městem.

V údolí řeky Včelnice, která dostala své jméno podle knížecích včelích zahrad (od roku 1654 přejmenována na Nežárku), vznikla na přelomu 13. - 14. století tvrz a vesnice Včelnice. Toto území patřilo knížecí komoře. Držitelé tvrze a vsi byli "rytíři ze Včelnice". Z nejstarších se připomíná rytíř Svatomír - asi 1320, který sloužil dlouho ve službách a ve vojsku krále Jana Lucemburského. Po něm zůstala dcera Blaha, která se po jeho smrti stala držitelkou tvrze. Poté se střídali různí držitelé, z nichž nejdéle tu byli Vencelíkové z Vrchovišť 1467 - 1649. Roku 1649 koupil panství španělský šlechtic Bartoloměj Paradys de la Saga. Jeho manželka hraběnka Hypolity z Ladronu postavila za své zachránění při povodni kapli a roku 1662 do ní přenesla přesnou kopii zázračné sošky - černé Panny Marie z Alt Oettingenu a místo nazvala Nový Oetting. Její syn Bernard František postavil při této kapli 54 domků, které prodal řemeslníkům a vytvořil z již poutního místa základ řemeslnického, obchodního a průmyslového městečka Nový Oeting - Nový Etynk. Městečko se rychle rozrůstalo a tak již roku 1728 byl založen cechovní řád pro cechy truhlářský, ševcovský, krejčovský, kožešnický, ale především soukenický.

Roku 1786 byl postaven kostel - Nanebevzetí Panny Marie - za stávající kaple, která byla v něm ponechána jako sakristie. Roku 1806 byla postavena fara. V roce 1701 byl na paměť nad vítězstvím nad morem, který Nový Etynk postihl, postaven Mariánský sloup.

V roce 1790 bylo městečko povýšeno na městys Etynk Nový - Včelnice a udělen mu městský znak a pečetidlo. Od roku 1884 se Nový Etynk stal městem. V roce 1786 koupil včelnické panství JUDr. Josef Hilgartner, rytíř z Lilienbornu, postavil zámek do obdélníkového tvaru, zřídil znovu vyhořelý pivovar z roku 1601 a dostal povolení k založení první textilní továrny.

Nový Etynk přerostl přilehlou obec Včelnici nejen rozlohou a počtem obyvatel, ale i po stránce kulturní a společenské. Již roku 1789 byla zřízena obecná škola, od roku 1862 zde působil vzdělávací spolek Řemeslnická beseda, dále Štítový, Pošumavská jednota, roku 1900 hudební spolek a několik divadelních souborů. Hasičský sbor vznikl roku 1875, Sokol roku 1913, Jednota divadelních ochotníků roku 1921. V roce 1860 byla v Novém Etyнку založena první česká továrna na houně, haleny a koňské příkrývky.

Další obživu pro obyvatelstvo poskytovala pletárna. Stavba úzkokolejných železnic Jindřichův Hradec - Obrataň v roce 1906 uspěla rozvojem průmyslu a spojila městečko s ostatním světem. Významnou osobností městečka byl JUDr. Jan Slavík, bojovník za všeobecné hlasovací právo, jemuž byla na jeho rodném domě v roce 1947 odhalena pamětní deska. Z dalších to byli básník J. Hruša, spisovatelé J. R. Hradecký, František Pravda, Arnošt Kolář a členové Národního divadla a filmoví herci Rudolf Hrušínský a Luděk Munzar.

V Nové Včelnici je barokní zámek a jako zajímavost je Šibený vrch, kde kdysi stávala šibenice. Na jeho horním konci je starý židovský hřbitov a asi 1 km za hřbitovem je kamenný kříž na památku více než 1000 napoleonských vojáků, kteří zde zemřeli roku 1813. Dnes má obec 2500 obyvatel. Je tu textilní a strojírenský průmysl a středisko zemědělské výroby.

Statut města byl ve třicátých letech změněn na městys Nový Etynk - Včelnice. Při sloučení obou obcí

v jednu roku 1950 bylo provedeno odsouhlasení názvu na Novou Včelnici, ale statut městyse nebyl udělen. Po dlouholetém úsilí a žádostech o vrácení statutu města bylo konečně 1. června 1998 přání vyslyšeno, a tak od tohoto data je Nová Včelnice opět městem.

